

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN EN DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie aan lokale besturen voor het creëren van bijkomende opvangplaatsen voor de opvang van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend subsidiebesluit bepaalt de modaliteiten waaronder een subsidie aan lokale besturen wordt toegekend voor het creëren van bijkomende opvangplaatsen voor de opvang van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. De subsidie kan besteed worden aan materiële, immateriële en personeels- en werkingskosten die betrekking hebben op het creëren, beschikbaar houden en invullen van die opvangplaatsen.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op het beleidsveld Wonen en Binnenlands Bestuur.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De Inspectie van Financiën heeft gunstig advies gegeven op 10 maart 2022;
- De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op 11 maart 2022;
- Gelet op de hoogdringendheid wordt geen advies gevraagd aan de Raad van State, met toepassing van artikel 3, § 1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Er is een dringende noodzakelijkheid omdat lokale besturen bijkomende opvangplaatsen moeten creëren voor opvang van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. Om hen financieel te steunen is het nodig om deze subsidie voor deze bijkomende opvangplaatsen op zeer korte termijn te kunnen toekennen volgens de modaliteiten vastgelegd in dit besluit.
- Het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State moet niet worden ingewonnen. Er is immers sprake van het “met bijzondere redenen omklede geval van dringende noodzakelijkheid” als vermeld in artikel 3, §1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Oekraïne wordt getroffen door een grootschalige militaire agressie en aanval op haar democratische waarden. Dat stelt het moderne Europa en Vlaanderen voor grote uitdagingen.

Om de Oekraïners tijdelijk een humane opvang te bieden heeft de EU de richtlijn 'tijdelijke bescherming' geactiveerd. Belangrijk daarbij is dat Oekraïners via de richtlijn niet in een asielprocedure terecht komen, maar meteen een volwaardig, tijdelijk verblijfsstatuut krijgen en alle rechten die daarbij horen. Op Belgisch niveau betekent dit dat de grootste uitdagingen bij de deelstaten komt te liggen. Wonen, onderwijs, werk en inburgering behoren immers tot de bevoegdheden van deze deelstaten. Daarnaast zijn de lokale besturen de grote centrale actor in de opvang van personen die niet in asielprocedure zitten. Federale informatie spreekt van significante aantallen vluchtelingen per dag, startend in de week na krokus.

De Vlaamse Regering wenst een subsidiekader uit te werken om lokale besturen een subsidie toe te kennen voor alle kosten die verband houden met het creëren en gedurende minimaal 3 maanden beschikbaar houden van opvangplaatsen voor Oekraïense vluchtelingen.

De subsidie bedraagt 1.000€ voor iedere publiek gecreëerde opvangplaats en 2.000€ voor het equivalent van vijf privaat ingevulde opvangplaatsen, en dit voor een periode van 3 maanden. De opvangplaats moet ten laatste gecreëerd zijn op 30 april 2022.

De subsidie is de financiële ondersteuning aan de lokale besturen voor de door hen gemaakte kosten voor de opvang van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. Daarnaast dient de subsidie ook ter gedeeltelijke vergoeding van kosten die de lokale besturen maken om voor de ontheemden, die op hun grondgebied verblijven in een opvangplaats, te voorzien in een minimale dienstverlening.

Onder gemaakte kosten worden begrepen alle directe kosten die noodzakelijk zijn om veilige, gezonde en menswaardige opvangplaatsen te creëren:

1. materiële kosten, zoals meubilair, inrichtingskosten, sanitaire voorzieningen;
2. immateriële kosten, zoals huur van publiek gecreëerde opvangplaatsen, verzekeringen, nutsvoorzieningen, onderhoudskosten;
3. bijkomende werkings- en personeelskosten van tijdelijke aard van het lokaal bestuur die verband houden met het creëren en beschikbaar houden van bijkomende opvangplaatsen;
4. bijkomende werkings- en personeelskosten van tijdelijke aard van het lokaal bestuur die verband houden met de taken beschreven in bijlage bij het besluit.

De subsidie kan noch worden aangewend voor een verblijfsvergoeding noch voor financiële ondersteuning voor privaat gecreëerde opvangplaatsen.

Kosten verbonden aan activiteiten waarvoor met toepassing van andere regelingen vanwege de Vlaamse Gemeenschap of andere overheden subsidies worden ontvangen, komen niet in aanmerking voor de toekenning van de subsidie op grond van dit besluit als dit ertoe leidt dat dezelfde uitgaven voor die activiteit dubbel worden gesubsidieerd.

De subsidie is voor het lokaal bestuur een algemene werkingssubsidie. Uiterlijk op 31 juli 2022 rapporteert het lokaal bestuur via het Loket voor Lokale Besturen over de gemaakte kosten, en het

aantal gecreëerde bijkomende opvangplaatsen. De subsidie wordt uiterlijk 31 oktober 2022, nadat het lokaal bestuur haar rapportering heeft ingediend, uitbetaald.

Deze basisfinanciering wordt gegarandeerd gedurende een kortlopende periode, gevolgd door een evaluatie en het uitwerken van een fijnmazig financieringsmodel.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel definieert een aantal begrippen die in dit besluit gebruikt worden. Er wordt onder andere verduidelijkt wat onder 'tijdelijk ontheemden uit Oekraïne' moet worden verstaan, door te verwijzen naar de desbetreffende artikelen uit de Vreemdelingenwet.

Daarnaast wordt bepaald wat een 'publiek gecreëerde opvangplaats' en een 'privaat gecreëerde opvangplaats' is. Elk individueel bed dat gecreëerd wordt, telt als een opvangplaats, ongeacht de bestemming van het gebouw waarin de opvang georganiseerd wordt.

Artikel 2

De subsidie bedraagt 1.000€ voor iedere publiek gecreëerde opvangplaats en 2.000€ voor het equivalent van vijf privaat ingevulde opvangplaatsen, en dit voor een periode van 3 maanden.

Voor de berekening van de subsidie van 2.000 euro voor de privaat ingevulde opvangplaatsen kan gewerkt worden met een telling van het aantal ingevulde opvangplaatsen per nacht. 450 effectief doorgebrachte nachten in privaat gecreëerde opvangplaatsen zijn dan het equivalent van 5 plaatsen. Om tot een contingent van 450 effectief doorgebrachte nachten in privaat gecreëerde opvangplaatsen te komen, worden alle individuele nachten waarop een privaat gecreëerde opvangplaats bezet is, opgeteld en dit onafhankelijk van de tijdelijke ontheemde die de plaats inneemt. Per privaat gecreëerde opvangplaats komen dan maximaal 90 nachten in aanmerking voor de berekening van het contingent.

Artikel 3

De nood aan opvangplaatsen is nu zeer hoog. Om in aanmerking te komen voor de subsidie moet de opvangplaats daarom gecreëerd zijn ten laatste op 30 april 2022.

Artikel 4

Dit artikel bepaalt voor welke kosten de subsidie aangewend kan worden.

Uiteraard zijn ook de generieke bepalingen uit de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van toepassing: bijvoorbeeld zijn de lokale besturen er toe gebonden om de verantwoordingsstukken van de kosten (aankoopfacturen, inrichtingskosten, huurcontracten, etc.) ter beschikking te houden zodat zij op eenvoudig verzoek aan de bevoegde administraties kunnen bezorgd worden.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt de rapporteringsverplichting van de lokale besturen. Die is tweeledig: enerzijds moet er gerapporteerd worden over het aantal opvangplaatsen, anderzijds over de kosten die daarbij gemaakt zijn. Om die kosten aan te tonen, wordt gebruik gemaakt van een export uit het lokale boekhoudsysteem.

Artikel 6

Dit artikel bepaalt dat de subsidie op 31 oktober 2022 wordt uitbetaald, nadat het lokaal bestuur zijn rapportering over de gemaakte kosten en het aantal gecreëerde bijkomende opvangplaatsen heeft ingediend.

De Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur en de Vlaamse minister bevoegd voor Wonen stellen de subsidie vast via ministerieel besluit.

Artikel 7

Dit artikel geeft aan de betrokken ministers de bevoegdheid om indien nodig nadere regels m.b.t. de aanvraagprocedure te bepalen.

Artikel 8

Dit artikel verduidelijkt dat dubbele subsidiëring niet is toegestaan.

Artikel 9

Dit artikel bepaalt dat de subsidie wordt verminderd of teruggevorderd als het lokaal bestuur de bepalingen van dit besluit niet naleeft.

Artikel 10

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 11

Dit artikel behoeft geen commentaar.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De ramingen over het aantal vluchtelingen die naar België kunnen komen, lopen sterk uiteen. Volgens de laatste berichtgevingen kunnen er tot 200.000 vluchtelingen naar België komen.

Er van uitgaande dat 60% van deze groep in Vlaanderen terecht zal komen, moeten we ons voorbereiden op 120.000 opvangplaatsen.

Dat levert meteen ook de maximum-raming voor deze subsidieregeling op, i.e. 120.000.000 euro (120.000 * 1.000 euro). Het is echter onwaarschijnlijk dat al deze opvangplaatsen voor 30 april 2022 zullen gecreëerd zijn, en ze zullen ook niet allemaal in aanmerking komen voor de subsidie van 1.000 euro. Tot slot wordt momenteel ook gewerkt aan andere vormen van grootschalige opvang.

Uitgaande van 80.000 opvangplaatsen tegen 30 april, waarvan 15.000 private (#plekvrij bevatte enkele dagen geleden 22.000 plaatsen, waarvan 60% in Vlaanderen), bedraagt de budgettaire impact 71.000.000€, nl.:

- $65.000 * 1.000€ = 65.000.000€$
- $15.000/5 * 2.000€ = 6.000.000€$

De middelen zullen uit de Oekraïne-provisie verdeeld worden naar het betrokken begrotingsartikel.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De opvolging, uitbetaling en controle van deze subsidie kan niet worden opgevangen binnen de bestaande personeelsinzet van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Hiervoor is een tijdelijke versterking nodig met 1 VTE op niveau A.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft een weerslag op gebied van personeelsinzet voor de creatie van opvangplaatsen voor tijdelijk ontheemden uit Oekraïne, maar wordt deels gecompenseerd door de subsidie.;
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft een weerslag op de lopende uitgaven van de lokale besturen, maar wordt deels gecompenseerd door de subsidie;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen zware investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft bijkomende ontvangsten als gevolg.

4 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie aan lokale besturen voor het creëren van bijkomende opvangplaatsen voor de opvang van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne;
- 2° de Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur en het stedenbeleid te gelasten dit besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,
Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE